

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya

Arnt Oddvar Støme

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2021/7789-4 432.3

Deres ref.

Dato 08.09.2021

Delvis innvilget dispensasjon til bruk av ATV og el-sykkel på utvalgte traseer i forbindelse med sauedrift i Varangerhalvøya nasjonalpark 2021 - Arnt Støme og Torhild Gjølme m.fl.

Vi viser til deres søknad av 15.8.2021 samt etterpurte opplysninger til søknaden 1.9.2021 angående kjøring med ATV og el-sykkel på definerte traseer.

Søknaden

Det søkes om å kjøre ATV eller el-sykkel på grunnlag av traseer som ble innvilget i 2020, til Veisende i Komagdalen syd, Slaktfjellet, Politihytta og Dalajohka, og i tillegg søkes det inn til Hybia. Det søkes med følgende sjåfører Arnt Oddvar Støme, Dag Andreas Støme, Torhild Gjølme, Hedda Gjølme og Ron Kristian Raste med ATV og el-sykkel Reg. nr LE 8729, EY 1867.

Behandlingsmåte

Det vises til sak 13/2013 og sak 13/2016 i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre hvor forvalter er delegert myndighet til å fatte vedtak i saker som behandles etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel, samt saker av Kurant karakter.

Saker av kurant karakter omfatter saker etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel og motorferdsel, saker etter verneforskriftens øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og saker etter Naturmangfoldloven § 48 der:

- a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalget (AU) og forutsetningene er tilnærmet uendret.
- b) Det foreligger etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av styret/ AU i tilsvarende sak.
- c) Forvaltningsplanen gir entydige føringer for utfallet.

Det dreier seg om fornying av dispensasjon gitt i 2020.

Så vidt forvaltningsmyndigheten kjenner til har søker fulgt vilkårene i tillatelsen ved å rapportere inn antall turer som ble kjørt i 2020.

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturrestat

Syltefjorddalen naturrestat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturrestat, Sandfjordneset Naturrestat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Angående søknad om kjøring til Hybia ble dette drøftet i styremøte 06.09.2021 og styret viser til tidligere avgjørelse hvor det ikke gis tillatelse til bruk av barmarkskjøretøy mellom Dalajohka - Larsadalen til Hybia. Saken kan behandles av forvalter på delegert myndighet.

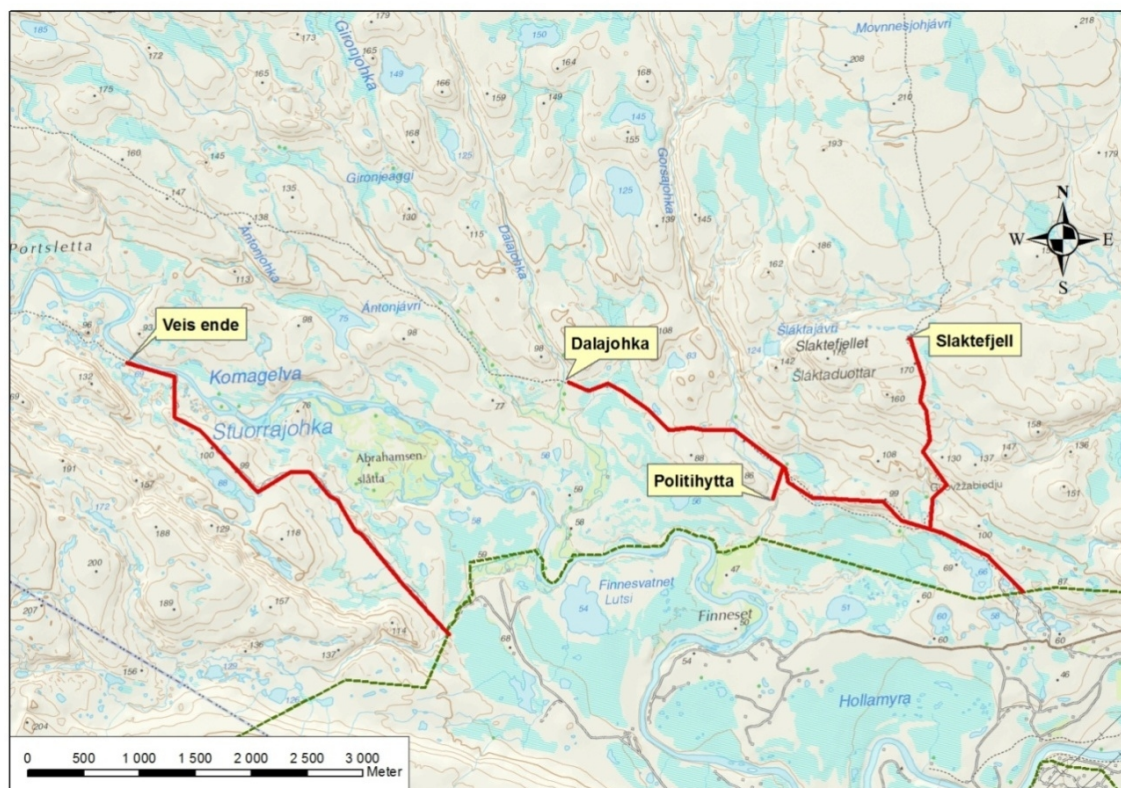
Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark § 3 punkt 6.3 c, gis personer nevnt i liste under tillatelse til motorferdsel på barmark **med ATV / el-sykkel** langs følgende fire eksisterende kjørespor i barmarkssesongen **2021**:

1. Langs eksisterende kjørespor fra **Finnelva vest for Komagelva til "Veis ende"**
(UTM-koordinat på sluttpunkt 36 W 397183 7798966).
2. Langs eksisterende kjørespor fra **Komagvær til Dalajohka**
(UTM-koordinat på sluttpunkt 36 W 401081 7798431).
3. Langs eksisterende kjørespor fra **Komagvær til "Politihytta" / Stømes hytte**
(avstikker fra spor nr. 2, UTM-koordinat på sluttpunkt 36 W 402754 7797176).
4. Langs eksisterende kjørespor fra **Komagvær til Slaktefjell**.
(UTM-koordinat på sluttpunkt 36 W 404180 7798521).

Tillatelsen er gyldig på følgende vilkår:

- Denne tillatelsen gjelder Arnt Oddvar Støme, Dag Andreas Støme, Torhild Gjølme, Hedda Gjølme og Ron Kristian Raste med ATV og el.sykkel Reg. nr LE 8729, EY 1867.
- Tillatelse må medbringes under kjøring og fremvises ved kontroll. Tillatelse gjelder inntil to kjøretøy – ved bruk av kjøretøy med annet **registreringsnummer må dette sendes inn før dispensasjonen tas i bruk.**
- Kjøringen skal skje hensynsfullt, og slik at fuglelivet, dyrelivet og rein i området ikke forstyrres.
- *Tillatelsen gjelder nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring, jamfør beskrivelse i denne saken.*
- Kjøringen skal skje hensynsfullt, og slik at fuglelivet, dyrelivet og reinflokker i området ikke forstyrres.
- Nasjonalparkstyret kan kreve rapport for å få oversikt over omfanget av kjøringen det enkelte året. Søker må føre rapport på når og hvor det kjøres.

Kart over traseer det gis tillatelse.

Med hjemmel i verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark § 3 punkt 6.1 og Naturmangfoldlovens §§ 9 og 12 om føre-var hensyn og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder avslås Arnt Stømes søknad om motorferdsel på barmark med ATV på rute mellom Dalajohka, Larsadalen og Hybia.

Traseen er partivis helt eller delvis gjengrodd og kjøring vil skje i et sårbart område for dyreliv.

Sanking og tilsyn til fots vurderes som den beste miljøforsvarlige teknikk ved normal situasjon. Basert på søknad i juni er det innvilget tillatelse til å benytte el-sykel som hjelpemiddel og det er gitt tillatelse til å benytte lett motorkjøretøy opp til Veis ende på vestsiden av Komagelva – for å lettere ta seg inn i utkanten av beiteområdet.

Klagerett

- Vedtaket eller del(er) av det kan påklages til Miljødirektoratet av en part eller annen med rettslig klageinteresse, innen tre uker fra vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Varangerhalvøya nasjonalparkstyre, jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Det søkes om kjøring med ATV og el-sykkel hvor aktuell sjåfører er; Arnt Oddvar Støme, Daga Andreas Støme, Torhild Gjølme, Hedda Gjølme eller Ron Kristian Raste for 2021.

- Det søkes om dispensasjon for motorisert ferdsel ved sauedrift i Varangerhalvøya nasjonalpark langs følgende traseer/kjørespor i Komagdalen.
- 1. Traktorvei vest Fimmelva - Porthytta
- 2. Traktorvei øst Holmvann - Slaktfjellet
- 3. Traktorvei øst Holmvann - Politihytta
- 4. Traktorvei Dalajohka - Hybia
- For alle traseer søkes det om bruk av ATV – el-sykkel.

Denne traseen har søker tidligere hatt tillatelse til å bruke og oppgir denne for svært viktig for effektiv sanking.

Søker har stort sauetall på beite, ca 1000. Sauene trekker høyt opp i dalen sent om høsten pga ferskt beite. På denne tiden er dagene svært korte og uten hjelp av motorisert ferdsel er det vanskelig å få sauene ned før mørket kommer. Den siste sauen fant de 30. november i fjor.

Regelverket

Søknaden er behandlet etter verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark og naturmangfoldloven (NML). Motorferdselloven gjelder i tillegg, men den har kommunen myndighet på.

Bruk av el-sykkel behandles også da det har blitt avklart at el-sykkel vurderes som motorisert kjøretøy i verneområder og må vurderes etter vernebestemmelsenes bestemmelser for motorferdsel.

Verneforskriften

Varangerhalvøya nasjonalpark er vernet fordi den representerer et stort og tilnærmet urørt naturområde. Parken skal bevare den mest arktisk pregete delen av fastlands-Norge, med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev, og unike samiske kulturminner.

Verneverdiene er nærmere beskrevet på www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya.

Forskriftens § 3 punkt 6.1. gir et generelt forbud mot motorferdsel:

"Motorferdsel i nasjonalparken er forbudt på land og vann, og i lufta under 300 meter."

I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del kjøreformål.

Kjøringen som søkes om, kommer inn under § 3 punkt 6.3 bokstav c, som sier at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

"Bruk av traktor eller annet lett motorkjøretøy på barmark i forbindelse med husdyrhold etter eksisterende kjørespor avmerket i forvaltningsplanen etter § 5."

Dette er en såkalt «spesifisert tillatelsesbestemmelse», som nasjonalparkstyret *kan* gi tillatelse til. I Miljødirektoratet sin veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter M106-2014» presiseres det at selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert tillatelsesbestemmelse, må det likevel foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Videre presiseres det at når forskriftene bruker formuleringen "*kan gi tillatelse til*"

betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi dispensasjon, men at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi tillatelse.

Forvaltningsplanen for Varangerhalvøya nasjonalpark er under utarbeidelse, og det er praksis for å innvilge tillatelse til å kjøre på de nevnte traseene, med unntak av til Hybia. Inntil en forvaltningsplan er vedtatt, legger imidlertid nasjonalparkforvalter tidligere praksis i styret i de omsøkte områdene til grunn for sine innstillinger i denne type saker.

Av praksis søkte Arnt Støme om å kjøre fra Komagvær til Hybiahytta i 2013, og fikk innvilget til Dalajohka, som det er etablert forvaltningspraksis for å innvilge siden. Andre sauebønder har søkt om dispensasjon til Hybiahytta men har jfr. praksis i nasjonalparkstyret fått innvilget til Dalajohka. Dette begrunnes med at man kommer langt inn i verneområdet på delvis gjengrodd kjørespor og økt ferdsel kan gi økt forstyrrelse på fjellrev, som kan ha uønskede effekter på en kritisk truet art.

I styremøtesak august 2018 tok man stilling til hvilke traseer hvor man kan gi dispensasjon til å benytte ATV på barmark i forbindelse med sauedrift, hvor de innvilgede traseer var omfattet, men ikke til Hybia ved normalsituasjon.

Med datidens beitebruk anså man Hybia for å være helt i utkanten av beiteområdet hvor det kun enkeltår oppholder seg enkelte streifdyr av sau sent på høsten.

Det kan utenom normalsituasjonen i enkeltår søkes om dispensasjon til å kjøre et begrenset antall turer på kjørespor via Dalajohka til Hybia. Dette i unntakstilfeller ved behov for tidlig nedsanking pga. påviste rovdyrskader i august eller ved behov for å transportere opp folk til restsanking i Komagdalen ved observasjoner av sau i oktober, eller i tilfelle behov for å gå fra Hybia gjennom Bjørneskardet og for å drive ned sau ned Skallelvskardet. Dispensasjon forutsetter samarbeide blant de ulike saueeierne i dalen.

I 2019 uttalte Reinbeitedistrikt 6 seg til tilsvarende gitt tillatelse i 2019, hvor Reinbeitedistriktet oppgir at man ikke ønkser at det gis dispensasjon fra politi hytta til Dalajohka da distriktet i barmarksperioden har rein hele denne tiden i dette området. Uttalelsen ble referert i sak RS 49/19 i nasjonalparkstyremøte 2.9.2019, som tok uttalelsen til orientering.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Påvirkning på naturmiljøet

Det er kjent at kjøring med motorisert kjøretøy på barmark kan ved både syn og lyd virke forstyrrende på dyre- og fugleliv, og på andre ikke-motoriserte brukere av området. Kjøring med firehjuling på barmark kan gi skader på planteliv og terreng, som det kan ta lang tid før forsvinner. Dette gjelder spesielt i fuktige områder, og særlig på myrer, langs bekker og langs elver. Begrenset kjøring langs allerede eksisterende kjørespor har imidlertid mindre konsekvenser enn kjøring utenfor eksisterende spor, og vil ikke øke den samlede belastningen

nevneverdig. Kjørespor til Hybia er i ferd med å gro igjen og fast dispensasjon til å kjøre til utkanten av beiteområdet vil bidra til å forringe vegetasjon og gi økte forstyrrelser i området.

På bakgrunn av dette mener nasjonalparkforvalter at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om mulige virkninger på naturmiljøet gitt at det kjøres på oppgitt kjørespor, og dermed kommer ikke naturmangfoldlovens § 9 («føre-var-prinsippet») til anvendelse slik tillatelsen gis. Omfanget av kjøringen vil komme frem av innlevert rapport for kjøring.

Vurdering av om tillatelse skal gis

Nasjonalparkforvalter vurderer at Støme har et behov for den omsøkte kjøringen med ATV eller el-sykkel i forbindelse med sitt sauehold til traseene man har praksis for å innvilge tillatelse på. Ut i fra vurderingene om at man antar kjøringen er såpass begrenset i omfang at den ikke vil påvirke naturmiljø eller samlet belastning nevneverdig jfr. Naturmangfoldlovens § 10, mener nasjonalparkforvalter at nødvendig kjøring langs deler av eksisterende kjørespor i forbindelse med person- og godstransport i jordbruksnæring kan tillates.

Søker har rapportert at det ble kjørt 20 - 30 turer på østsiden av dalen og 15 - 20 på vestsiden i 2020. Omfanget av kjøring vurderes basert på rapporten som relativt omfattende og tilstanden på kjøresporene er relevant å følge med på mht. om dispensasjonen medfølgende omfang av kjøring nå bidrar til å forringe verneområdets tilstand og om dispensasjon skal avgrenses til begrenset antall turer per år.

Bruk av el-sykkel i næringssammenheng a inntil 25 km/t vurderes for å ha begrenset betydning relatert til forsterkning eller forverring av kjørespor og kommer i en annen kategori enn ATV uten støy og kjørespor.

Det er ikke praksis for å gi tillatelse til å kjøre ATV til Hybia. Det er sjelden at det observeres sau så langt oppe i dalen. Det er mulig å gå via veis ende på østsiden av dalen, krysse hengebrua og drive dyra ned til fots ved normalsituasjon.

Forvalter vurderer at det ikke er aktuelt å pålegge søker utgifter for tiltak som forhindrer eller begrenser skader på naturmiljøet (naturmangfoldloven § 11).

Så lenge motorferdselen på barmark i dette tilfellet begrenses til nødvendig kjøring med lett kjøretøy i forbindelse med person- og godstransport i jordbruksnæring langs deler av eksisterende kjørespor, og det ikke benyttes flere kjøretøy enn strengt tatt nødvendig, som er oppgitt til to ATV, vurderer nasjonalparkforvalter dette som en [miljøforsvarlig driftsmetode i henhold til naturmangfoldloven § 12](#).

Nasjonalparkstyret og Statens naturoppsyn følger imidlertid med på tilstanden på eksisterende kjørespor i nasjonalparken. Dersom det oppstår nye kjøreskader, eller gamle kjøreskader forverres, vil det få betydning for behandlingen av fremtidige søknader om barmarkskjøring på kjøresporene.

Presisering av tillatelsens omfang

Tillatelsen gjelder kun for *nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring*. Landbruks- og matdepartementet og Direktoratet for naturforvaltning har tolket denne ordlyden (i motorferdselloven § 4 c) til å omfatte:

- ren *uttransport* av materiell inklusive saltsteiner mv.

- (dette bør imidlertid gjøres på vinterføre)
- kjøring av materiell og mannskap i forbindelse med *sanking* (dvs. nedsanking om høsten)
 - *gjeting* (i den begrensede betydningen "aktiv flytting av dyrene fra et sted til et annet")

I forbindelse med denne fortolkningen blir det presisert at for *sanking* og *gjeting* kan motorkjøretøy kun nyttes for transport av materiell og mannskap fram til et utgangspunkt for slik aktivitet.

Ordinært *tilsyn* (definert som visuell kontroll av at dyrene er til stede der de skal være og er friske) skal skje hyppig, minst en gang per uke, og defineres av fagmyndighetene ikke som nødvendig kjøring. Dersom dette skulle være tillatt, ville det medført store mengder motorferdsel på barmark.

Siden verneforskriften er strengere enn motorferdselloven, er det følgelig ikke aktuelt å tillate motorferdsel til flere formål innenfor en nasjonalpark enn utenfor. Nasjonalpark-styret tillater derfor ikke kjøring i forbindelse med ordinært *tilsyn*. Det er kun kjøring for *uttransport* av materiell, *sanking* og *gjeting*, etter definisjonene ovenfor, som er tillatt på de angitte traseene i tillatelsen.

Søknad vurderes for å være innenfor rammen for dispensasjonsgjemmelen, dispensasjon vurderes som nødvendig og jamfør tidligere praksis, og med de begrensinger for teknikk og avgrensede traseer som er definert strider ikke vedtaket mot vernebestemmelsenes formål eller vil påvirke verneformålet vesentlig.

Kjøring på trase opp til Hybia med ATV vil kunne påvirke verneformålet vesentlig negativt da kjøresporet her er i ferd med å gro igjen og kjøringen kan bidra til økte forstyrrelser i området relatert til trua arter i området.

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Reinpolitiet

Statens naturoppsyn Vadsø

Reinbeitedistrikt 6

v/Åsllat Niillas Sara Smuk,

Rasengveien 2

9840 VARANGERBOTN

Vardø kommune

Postboks 292

9951 VARDØ

Finnmarkseiendommen

Postboks 133

9811 VADSØ

Statsforvalteren i Troms og

Statens Hus

9800 VADSØ

Finnmark

Finnmark politidistrikt

Postboks 501

9917 KIRKENES